

Sygn. akt III Ca 1993/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Arkadia Wyraz - Wieczorek

Sędzia SO Aleksandra Janas (spr.)

Sędzia SR (del.) Anna Hajda

Protokolant Wioletta Matysiok

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa M. C. i M. C.-D.

przeciwko R. C.

o alimenty

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju

z dnia 27 września 2013 r., sygn. akt III RC 609/12

1 zmienia zaskarżony wyrok:

a w punkcie 2 w ten sposób, że powództwo M. C. – D. oddala,

b w punkcie 5 o tyle, że w miejsce kwoty 600zł nakazuje pobrać kwotę 420zł (czterysta dwadzieścia złotych),

c w punkcie 6 w ten sposób, że nie obciąża powódki M. C. – D. kosztami procesu;

1 oddala apelację w pozostałym zakresie;

2 zasądza od pozwanego na rzecz powódki M. C. kwotę 300zł (trzysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

3 nie obciąża powódki M. C. – D. kosztami postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Anna Hajda SSO Arkadia Wyraz - Wieczorek SSO Aleksandra Janas

UZASADNIENIE

M. D., matka małoletniej powódki M. C., wniosła jej imieniem o zasądzenie alimentów od ojca R. C. w wysokości po 800 zł miesięcznie. Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz alimentów w kwocie po 1.000 zł miesięcznie, płatne do 15 dnia każdego miesiąca, począwszy od dnia wniesienia pozwu.

W uzasadnieniu podała, że strony pozostają w związku małżeńskim, z którego pochodzi małoletnia M. C., są faktycznej separacji, zaś pozwany odmawia łożenia odpowiednich kwot na powódkę oraz małoletnią córkę M. C.. Powódka podała także, że pozwany pracuje jako górnik, zarabia średnio 3.500 zł netto miesięcznie i ma prawo do dodatkowych świadczeń pieniężnych, a bez jego pomocy nie jest w stanie utrzymać siebie i małoletniej córki. Zaznaczyła, że aktualnie odbywa staż zawodowy w ramach rejestracji w PUP i z tego tytułu osiąga dochód w wysokości po 800 zł miesięcznie.

W odpowiedzi na pozew R. C. uznał żądanie pozwu do kwoty po 400 zł miesięcznie na rzecz małoletniej powódki M. C., wnosząc o oddalenie jej powództwa w pozostałej części oraz o oddalenie powództwa M. C. – D. w całości.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Jastrzębiu- Zdroju zasądził od pozwanego na rzecz małoletniej powódki M. C. alimenty w kwocie po 700 zł miesięcznie, płatne z góry do 15 dnia każdego miesiąca do rąk matki małoletniej powódki M. C. - D., począwszy od 22 października 2012 r. z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki M. C. - D. alimenty w kwocie po 300 zł miesięcznie, płatne z góry do 15 dnia każdego miesiąca, począwszy od 22 października 2012 r. z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, w pozostałej części powództwa oddalił, odstąpił od obciążania małoletniej powódki M. C. oraz powódki M. C. – D. opłatą stosunkową od oddalonych powództw, nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Jastrzębiu – Zdroju tytułem nieuiszczonej opłaty stosunkowej łącznie kwotę 600 zł, zasądził od pozwanego na rzecz M. C. – D. kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego, wyrokowi w punkcie 1 i 2 nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Orzeczenie to zapadło przy ustaleniu, że M. D. i R. C. zawarli związek małżeński przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w J. w dniu 6 sierpnia 2005 r. Ze związku stron pochodzi małoletnia M. C., urodzona (...) Między małżonkami C. nie toczy się sprawa o rozwód ani o separację.

Małoletnia M. C. ukończyła 6 lat, uczęszcza do przedszkola. Opłata za przedszkole wraz z kosztami edukacji małoletniej to kwota ok. wynosi 350 zł miesięcznie, zakup wyżywienia ok.300-400 zł miesięcznie, środki czystości i higieny osobistej 70 zł miesięcznie, odzież ok. 30-100 zł miesięcznie, koszty lekarstw ok.150-200zł miesięcznie.

M. D. w dacie wyrokowania miała 39 lat, posiada wykształcenie zawodowe, z zawodu jest elektrykiem mechanikiem. Od 1 czerwca 2010 r. jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w J., w ramach którego od odbywała szkolenie, a następnie staż, za który otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 844,44 zł netto miesięcznie. Swój miesięczny koszt utrzymania powódka oceniła na kwotę 1500zł. Powiatowe Urzędy Pracy w P. i J. dysponowały ofertami pracy dla osób bez zawodu z wynagrodzeniem w wysokości 1.600 zł brutto miesięcznie.

Sąd Rejonowy ustalił nadto, że pozwany R. C. w dacie wyrokowania liczył sobie 44 lat, posiadał wykształcenie podstawowe, z zawodu był górnikiem. Pracował w KWK (...) w J., gdzie zarabiał średnio netto 3.816 zł miesięcznie. Nadto miał prawo do dodatkowych świadczeń, jak barbórka, 14. pensja, deputat węglowy, premia jednorazowa. R. C. wraz z powódką i małoletnią córką M. C. zajmował mieszkanie spółdzielcze własnościowe typu M-5 i ponosił wszystkie opłaty związane z tym opłaty, łącznie około 725zł miesięcznie.

Pozwany spłacał też zobowiązania, w tym kredyt hipoteczny w miesięcznej racie po 570 zł, który zaciągnął wraz z żoną, ratę pożyczki w (...) (660 zł) oraz w kasie pożyczkowo – zapomogowej w miejscu pracy. Łącznie wysokość rat wynosi 2030zł miesięcznie. Swój miesięczny koszt utrzymania ocenił na 600 – 700 zł, co obejmuje zakup żywności i papierosów.

Powyższe okoliczności doprowadziły Sąd Rejonowy do przekonania, że powództwa zasługują na częściowe uwzględnienie. Sąd wskazał, że małoletnia M. C. nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie i usprawiedliwione jej potrzeby związane z wiekiem, edukacją, stanem zdrowia, etapem rozwoju psychofizycznego są znaczne i sięgają średnio kwoty 1.000 zł miesięcznie. Pozwany powinien partycypować zatem w tych kosztach do kwoty po 700 zł miesięcznie, która mieści się w granicach jego możliwości zarobkowych pozwanego i nie doprowadzi do jego nadmiernego obciążenia, ani nie spowoduje zbytniego zubożenia. Sąd zważył przy tym, pozwany zarabia średnio

3.816 zł netto miesięcznie, a wraz z 14 pensją i barbórką jego średni dochód za miesiąc od stycznia do sierpnia 2013r. wyniósł 4.350 zł. Sąd pierwszej instancji miał też na uwadze, że pozwany nie uczestniczy w wychowaniu małoletniej, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w wysokości zasądzonych alimentów.

Sąd Rejonowy wskazał też, że choć fakt pozostawiania przez małżonków C. w separacji faktycznej nie uchyła obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny i świadczenia pomocy materialnej, jednak nie może się to odbywać nadmiernym kosztem jednego z małżonków. Porównanie stopy życiowej, jaką zapewniają stronom ich możliwości zarobkowe i stan majątkowy, prowadziło do przekonania, że pozwany – z uwagi na osiągnięty dochód - znajduje się w lepszej, aniżeli powódka, sytuacji finansowej i powinienłożyć na jej rzecz kwotę 300zł miesięcznie. Polepszy ona sytuację finansową powódki i nie obciąży pozwanego w nadmierny sposób. Powódka, jak wynika z pism okolicznych powiatowych urzędów pracy, ma możliwość podjęcia pracy z wynagrodzeniem w wysokości 1.600 zł brutto miesięcznie, to jest 1.181,38 zł netto miesięcznie, a więc wyższej aniżeli dotychczas otrzymywane stypendium w wysokości netto 844 zł miesięcznie. Rozstrzygnięcie zapadło na podstawie art.133 § 1 k.r.o. i art.135 k.r.o.

O kosztach sądowych orzeczono na zasadzie art. 100 k.p.c. i art. 113 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, a o rygorze natychmiastowej wykonalności na zasadzie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany zaskarżając, go w części, to jest co do punktu 1, 2, 5 i 6 oraz wnosząc o zmianę wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego alimentów na rzecz M. C. w kwocie po 400zł miesięcznie wraz z odsetkami w przypadku zwłoki płatności od dnia wytoczenia powództwa oraz oddalenie roszczenia w zakresie zasądzenia alimentów na rzecz M. C.- D. lub o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego jako części kosztów procesu. Zarzucił obrazę: art. 133 § 1 k.r.o. poprzez pominięcie możliwości zarobkowych powódki M. C.- D. i zwolnienie jej prawie całkowicie z obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania córki i ograniczenie jej obowiązku alimentacyjnego do osobistych starań o wychowanie dziecka, podczas gdy matka małoletniej jest osobą młodą, zdrową, zdolną do zarabkowania, zaś jej osobiste starania wobec córki są realizowane w nieznacznym zakresie, gdyż małoletnia uczęszcza do przedszkola, zaś popołudniami, a także często w weekendy, zajmuje się nią babcia; art. 135 k.r.o. poprzez jego błędną wykładnię wynikającą z przyjęcia, iż podstawą ustalenia usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych do alimentacji są faktyczne wydatki związane z utrzymaniem wskazane przez powódki, podczas gdy uzasadnione potrzeby należy oceniać obiektywnie, z uwzględnieniem wieku dziecka i jego potrzeb; art. 101 k.p.c. poprzez zasądzenie od pozwanego opłaty sądowej, podczas gdy nie dał on podstaw do wytoczenia powództwa, a powódki nie zwróciły się do niego przed wystąpieniem na drogę sądową z żądaniem zapłaty alimentów, zaś pozwany starał się uczestniczyć w kosztach utrzymania córki. Ponadto zarzucił sprzeczność ustaleń Sądu z zebrany materiał dowodowy poprzez przyjęcie: że koszt wyżywienia małoletniej to kwota 400zł miesięcznie, a środków higienicznych 80zł miesięcznie, że pozwany nie uczestniczy w wychowaniu córki i nie przyczynia się w inny sposób do zaspokajania jej potrzeb oraz że M. D. wymaga wsparcia finansowego ze strony pozwanego, podczas gdy koszty utrzymania jakie ponosi pozwany uzasadniają, iż nie jest w stanie uiszczać na rzecz powódki kwoty 300 zł miesięcznie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja pozwanego okazała się częściowo zasadna.

Sąd Okręgowy generalnie akceptuje i bez zbędnego powtarzania uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jednakże nie w pełni podziela wnioski, jakie z ustaleń tych wywiódł Sąd Rejonowy. Przede wszystkim Sąd ten, mimo iż dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych błędnie przyjął, iż możliwości zarobkowe małżonki pozwanego i istniejąca dysproporcja między dochodami stron uzasadniają uwzględnienie jej żądania.

Sąd drugiej instancji przeprowadził dowód z uzupełniającego przesłuchania stron na okoliczność ich aktualnej sytuacji majątkowej i na tej podstawie ustalił, iż od 9 grudnia 2013r. powódka M. D. zatrudniona jest obecnie na podstawie umowy o pracę z wynagrodzeniem 8,87 zł brutto za godzinę, z czego otrzymuje miesięcznie ok. 900 zł netto, ponadto zamieszkuje wraz z małoletnią córką u swojej matki; pozwany nadal pracuje na powierzchni na zakładzie przeróbczym, z uwagi na doznany uraz nogi (złamanie) nie ma obecnie szansy na powrót do pracy pod ziemią, korzysta z zasiłku

chorobowego otrzymując 900 zł miesięcznie. Pozwany nie spożywa już alkoholu, jednakże nadal pali papierosy, ponosi też dodatkowe koszty leczenia związane z zaistniałym przy wypadku, a jego koszty utrzymania wynoszą łącznie ok. 2.500 zł. R. C. i M. D. są nadal małżeństwem, przy czym pozostają w separacji faktycznej.

W takiej sytuacji Sąd Okręgowy stojąc na stanowisku, iż art. 27 k.r.o. jest przepisem bezwzględnie obowiązującym, uznał, iż separacja faktyczna nie spowodowała zniesienia obowiązku istniejącego z mocy art. 27 k.r. i o. pomiędzy małżonkami, natomiast mogła mieć wpływ na jego ukształtowanie i zakres. Równocześnie orzekając miał także na uwadze to, iż zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 1972r., IIICZP 43/7, OSNC 1972/11/198 także w wypadku zerwania pożycia małżeńskiego niewinny małżonek ma w stosunku do drugiego małżonka roszczenie z art. 27 k.r. o. o zaspokajanie potrzeb rodziny według zasady równej stopy życiowej. Zakres obowiązku małżonków przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny wyznaczają ich siły, to jest możliwości wypełniania tego obowiązku, wynikające ze stanu fizycznego i psychicznego każdego z małżonków oraz możliwości zarobkowe i majątkowe każdego z nich - art. 135 §1 k.r. i o.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1999 r. w sprawie o sygn. III CKN 446/98, zakres przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny wyznaczają możliwości zarobkowe każdego z małżonków, a nie faktycznie uzyskiwane dochody. W konsekwencji nie powstaje obowiązek jednego z małżonków zaspokajania potrzeb rodziny w miejsce drugiego z nich, który w sposób nieuzasadniony nie wykorzystuje własnych możliwości zarobkowych. Przy czym podkreślić należy, iż zarobkowych i majątkowych możliwości nie można utożsamiać wyłącznie z wysokością faktycznych aktualnie uzyskiwanych zarobków, albowiem w ocenie zarobkowych i majątkowych możliwości mieszczą się również te niewykorzystane, jeżeli są tylko realne, a w uzasadnionych przypadkach obejmują one także wysokość zarobków, które zobowiązany jest w stanie uzyskać, lecz nie osiąga ich z przyczyn nie zasługujących na usprawiedliwienie, np.: niewykonywanie przez obowiązanego wyuczonego i dobrze wynagradzanego zawodu, podjęcie zatrudnienia w niepełnym wymiarze godzin, bądź też praca dorywcza. (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 1972 r., III CRN 470/71; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 1972 r., III CRN 470/71).

Odnosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać należy, iż powódka M. D. nie wykorzystuje w pełni swoich możliwości zarobkowych, albowiem, jak twierdzi, otrzymuje ona za świadczoną pracę wynagrodzenie w wysokości ok. 900 zł miesięcznie, natomiast jak ustalił Sąd Rejonowy Powiatowe Urzędy Pracy w P. i J. dysponują ofertami pracy dla osób bez zawodu z wynagrodzeniem w wysokości 1.600 zł brutto miesięcznie. Z tych zatem przyczyn, uwzględniając aktualne problemy zdrowotne pozwanego i związane z tym obniżenie jego wynagrodzenia, jak i faktyczne możliwości zarobkowania powódki, Sąd Okręgowy uznał, iż powództwo o alimenty na rzecz tej powódki powinno zostać oddalone. Trzeba mieć też na uwadze, że pozwany ponosi wszystkie ciężary związane z utrzymaniem wspólnego mieszkania stron i splaca zobowiązania, z których przynajmniej część obciąża oboje małżonków.

W tym zatem zakresie apelacja odniosła skutek, natomiast pozostałe podniesione w niej zarzuty okazały się bezzasadne, co należy w szczególności odnieść do tej części apelacji, w której skarżący kwestionuje wysokość usprawiedliwionych potrzeb swej córki. Składają się na nie potrzeby w zakresie mieszkania, odzieży, żywności, leczenia na wypadek choroby, odpoczynku, kształcenia, dbałości o rozwój fizyczny i intelektualny. Ich wysokość została szczegółowo przedstawiona przez matkę i zważywszy na wiek dziecka nie wydaje się nadmierna.

Wbrew zarzutom apelującego Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż pozwany jest w stanie łożyć na rzecz powódki M. C. alimenty w wysokości po 700 zł miesięcznie. Przemawia za tym zakres faktycznych możliwości zarobkowych pozwanego oraz fakt, że to na matce powódki spoczywa niemal w całości obowiązek sprawowania nad nią bieżącej pieczy. Podkreślenia wymaga przy tym, że aktualne kłopoty zdrowotne pozwanego mają przejściowy charakter, a sam pozwany – choć zdarzenie miało miejsce w pracy – nie podjął żadnych kroków aby uzyskać świadczenia należne mu od pracodawcy.

Z powyższych względów w oparciu o art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok we wskazany w punkcie 1 orzeczenia sposób, w pozostałej części apelację jako bezzasadną podlegała

oddaleniu, o czym orzeczono w oparciu o art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy nie dopatrył się podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie art.101 k.p.c. ponieważ pozwany nie spełnił wszystkich wymienionych w tym przepisie wymogów.

O kosztach postępowania odwoławczego należnych powódce M. C. orzeczono w oparciu o art.100 k.p.c. w zw. z art. 108§ 1 k.p.c. i przy zastosowaniu w związku z § 6 ust. 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Jednocześnie z uwagi na charakter sprawy oraz trudną sytuację majątkową drugiej powódki, na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd Okręgowy postanowił nie obciążać jej kosztami postępowania odwoławczego związanymi z uwzględnieniem apelacji pozwanego.

SSR (del.) Anna Hajda SSO Arkadia Wyraz – Wieczorek SSO Aleksandra Janas